

Pranciškoniškojo jaunimo narių įtraukimas į Pasauliečių pranciškonų ordiną

1. Įvadas

Pranciškoniškasis jaunimas (Jaupra) kaip organizuota Pranciškoniškosios šeimos struktūra, priklausanti OFS, egzistuoja jau nuo pat praėjusio amžiaus vidurio. Prieš tai, kol jis neegzistavo, jauni žmonės turėjo vienintelį pasirinkimą – įsipareigoti evangeliniam gyvenimui viename iš trijų pranciškoniškų ordinų. Pranciškus, Klara ir Elžbieta savo galutinį religinį apsisprendimą padarė dar labai jauni, tapdami pavyzdžiu daugybei kitų jaunų pranciškonų.

Akivaizdu, kad praeityje poreikis turėti atskirą struktūrą nebuvo jaučiamas. Tiesą sakant, popiežiaus Leono XIII patvirtintoji 1883 metų Regula leido į Ordiną priimti narius jau nuo 14 metų.

Tad kodėl iškilo poreikis įkurti organizuotą Pranciškoniškąjį jaunimą kaip Pasauliečių pranciškonų ordino dalį?

Per paskutinį šimtmetį pasaulis smarkiai keitėsi, kartu keitėsi ir mūsų tarpusavio santykiai. Radikalčiai pasikeitė daugelis kertinių visuomenės vertybių. Pasaulis, anksčiau buvęs griežtai padalintas į socialines klases, dabar yra linkęs skirstytis pagal amžiaus grupes, kurios dažnai nebendruoja tarpusavyje ir konfliktuoja. Tai sąlygojo pasikeitusius santykius tarp skirtingų kartų.

Paskutiniaisiais dešimtmečiais grįždama prie savo ištakų ir padedama Bažnyčios Pranciškoniškoji šeima dėjo pastangas atsakyti į besikeičiančius jaunimo poreikius, pasiūlyti atsakymus bei erdvę pašaukimo ištyrimui bei padėti jaunimui realizuoti savo pašaukimus. Jaupra yra privilegijuota vieta visa tai pasiekti.

Kai jaunimui ateina laikas susidurti su gyvenimo iššūkiais ir kai jie jaučiasi ypatingai patraukti krikščioniško gyvenimo ir šv. Pranciškaus dvasingumo, jų gyvenimai vis dar yra visiškai „pasaulietiški“, jie gyvena pasaulyje. Pranciškoniškasis jaunimas yra jiems siūloma galimybė pradėti savo pašaukimo kelionę Pasauliečių pranciškonų ordine (OFS).

Pasauliečių pranciškonų ordinas, būdamas Pranciškoniškos šeimos dalimi ir sudarytas iš pasaulietiškaai gyvenančių narių, yra Ordinas, kuris geriausiai tinka palydėti šią kelionę, padrąsinti ir suteikti reikalingą pagalbą. Štai kodėl Bažnyčia patikėjo Pranciškoniškąjį jaunimą Pasauliečių pranciškonų ordinui (OFS).

„OFS paties savo pašaukimo dėka turi būti pasirengęs dalytis savo evangelinio gyvenimo patirtimi su jaunimu, kuris jaučiasi traukiamas šv. Pranciškaus Asyžiečio, ir ieškoti tinkamų priemonių supažindinti jaunimą su šiuo šventuoju“. (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 96.1)

Pranciškoniškojo jaunimo kelionė turi aiškius laiko rėmus. Kai tik jauni žmonės supranta ir atpažįsta savo pašaukimą, Jaupra nariai priima jį, kad ir koks jis būtų, ir įžengia į nuolatinį gyvenimo statusą. Tarp šių galimų pašaukimų yra pasirinkimas įsipareigoti pranciškoniškam „gyvenimo būdui“, liekant pasauliečiu, t.y. įžengiant į OFS. Pasauliečių pranciškonų ordino pasirinkimas iš tikrųjų visiškai atitinka autentišką pašaukimą, aiškią būseną ir gyvenimo būdą.

„OFS pašaukimas – tai savitas pašaukimas, ugdantis jos narių gyvenimą ir apaštališką veikimą“ (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 2.1) Taigi įžengimas į OFS yra galutinis gyvenimo planas, kuris suteikia labai aiškų „charakterį“.

Pašaukimo ištyrimas gali įvykti jaunuoliui dar priklausant Jaupra brolijai, ir jeigu jis veda į pasauliečio pranciškono pašaukimą, Jaupra nariai gali pradėti įsijungimą, ugdymą ir įžadus Pasauliečių pranciškonų ordine, tuo pačiu metu pasilikdami Jaupra brolijoje. Tai šis dokumentas vadina vienalaikiu priklausimu arba „dvigubu priklausymu“.

Toks įtraukimas į OFS yra labai rekomenduojamas, kadangi ištyrus tikrąjį pašaukimą įžengimas į Dievo jaunam žmogui paruoštą gyvenimo statusą neturėtų būti atidėliojamas.

2. Broliškas vadovavimas

Broliškas vadovavimas yra geriausias būdas, kaip OFS ir Jaupra brolijos gali natūraliai įtraukti Jaupra narius į Pasauliečių pranciškonų ordiną.

Broliškas vadovavimas yra palydėjimo sinonimas. Jo pirminis tikslas yra dalyvauti jaunimo pranciškoniškoje kelionėje, kartu ir jų žmogiškame bei krikščioniškame augime. Dėl šios priežasties pagrindine broliško vadovo užduotimi tampa paremti jaunos žmones jų ieškojimuose, ypač pasauliečio pranciškono pašaukimo ištyrime.

Šis palydėjimas nuo pat pradžių tampa svarbiu atramos tašku. Broliškas vadovas tampa pagrindiniu asmeniu, padedančiu Jaupra nariams autentiškai suprasti, ką reiškia būti pasauliečiu pranciškonu ir kam atstovauja OFS. Dėl šios priežasties kiekvienai Jaupra brolijai yra būtina turėti brolišką vadovą iš su ja susijusios OFS brolijos. Tai užtikrins geresnį pasauliečio pranciškono pašaukimo ir brolijos, į kurią galbūt įsijungs Jaupra nariai, pažinimą.

Palydėdamas, augindamas artimą ryšį su Jaupra brolija ir būdamas atramos tašku, broliškas vadovas taps Jaupra nariams gyvenimo liudytoju, visada laisvai aukojančiu save, kad patarnautų Pranciškoniškajam jaunimui ir padėtų jiems atrasti savo gyvenimo pašaukimą.

Broliško vadovo ir dvasinio asistento dalyvavimas Pranciškoniškajam jaunimui suteiks užtikrintumo, kad jie susieti su Pranciškoniškąja šeima, bei unikalią galimybę praturtinti jų gyvenimus. Be specifinių palydėjimo ir vadovavimo atsakomybių abu šie asmenys taip pat privalo užsiimti grupės ugdymu.

Be tiesioginės pareigos palydėti Jaupra grupę broliškas vadovas turi ir antrinę atsakomybę, kurią aiškiai apibrėžia I Tarptautinės Jaupra Asamblėjos išvados: tarnauti kaip ryšys arba tiltas tarp OFS ir Jaupra brolijų. Šia prasme broliškas vadovas privalo dirbti su OFS brolija, kad įgyvendintų tai, kas apibūdinta Generalinių Konstitucijų St. 97.1: „*OFS brolijos tinkamomis ir dinamiškomis iniciatyvomis tepuoselėja Pranciškoniškojo jaunimo pašaukimą. Tesirūpina Pranciškoniškojo jaunimo brolijų gyvybingumu bei plėtra ir telydi jaunimą žmogiškojo ir dvasinio augimo kelionėje siūlydami kryptingą veiklą ir užsiėmimus*“.

Šis įpareigojimas yra minimas CIOFS dokumente „Jaupra: Pranciškoniškojo pašaukimo kelias“, kurio 26 skyrius pabrėžia: „*vis dėlto vienas iš pačių svarbiausių visada bus artimas kontaktas su OFS brolija. Dėl šios priežasties vietinės brolijos turi padaryti vietos jaunimui, leisdami jiems dalyvauti susitikimuose arba patikėdami jiems specifines užduotis brolijoje. Lygiai taip pat svarbu, kad OFS brolijos būtų lanksčios savo organizacijoje, kad ieškotų kūrybingų būdų formuoti tam tikras grupes brolijoje, kurioms vadovautų brolijos taryba*“.

Broliškas vadovas taip pat turi dirbti OFS brolijoje puoselėdamas teisingą Pranciškoniškojo jaunimo svarbos supratimą, įtraukdamas ją į Jaupra veiklas ir skatindamas atsakomybę už Jaupra jausmą. Galima numatyti, kad tai reikalaus auginti pasitikėjimą tarp Jaupra ir OFS, turint tikslą paskatinti, paremti, padėti, nukreipti, rūpintis ir patarnauti jauniems broliams ir sesėms, kurie ieško ir tiria savo kelionę Kristaus link, sekdami Pranciškaus, Klaros, Elžbietos, Liudviko pavyzdžiais...

Broliško vadovo palydėjimo galutinis tikslas yra kurti aplinką, kurioje Jaupra galėtų konkrečiai pajusti OFS paramą kiekviename jo struktūros lygmenyje.

Taigi svarbu, kad broliškas vadovas, kaip pridera atlikdamas savo tarnystę, tuo pat metu išnaudotų svarbią galimybę augti savo brolijoje.

Tarptautinė Jaupra Asamblėja apibūdino pagrindines broliško vadovo charakteristikas: dinamiškumą, nuoseklumą, dvasingumą, ugdymą, dialogą, pagarbą, gebėjimą klausytis, jaunatviškumą dvasioje, sugebėjimą išlaikyti ryšį su jaunais žmonėmis ir atvirumą mokymuisi.

3. Dvasinė asistencija

Dvasinės asistencijos vaidmuo yra ypatingai svarbus trokštančių įsijungti į OFS Jaupra narių pašaukimo kelionėje. Be to, kad užtikrintų jų ištikimybę pranciškoniškai charizmai, vienybę su Bažnyčia ir Pranciškoniška šeima (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 85.2), dvasinis asistentas turi ypatingą atsakomybę jų ugdyme ir pašaukimo ištyrime.

Dvasinis asistentas privalo būti pranciškoniško dvasingumo liudytojas ir sugebėti perduoti brolišką vienuolių meilę jaunimui. Padėdamas jaunimui jų pašaukimo kelionėje dvasinis asistentas turės:

- padėti ir palydėti jaunos žmones, išgyvenant nuolatinį atsivertimą, kurio reikalauja Evangelija;
- įeiti į asmeninį dialogą su jaunais žmonėmis, žinoti, išmokti klausytis, laukti ir būti kantriam, o svarbiausia, mylėti;
- bendradarbiauti ugdant jaunos žmones, kad jie išpildytų savo misiją Bažnyčioje ir visuomenėje;
- palydėti jaunos žmones, tiriančius savąjį pašaukimą.

Atradus pašaukimą į Pasauliečių pranciškonų ordiną, dvasinis asistentas kartu su brolišku vadovu padės jaunuoliui susisiekti su vietiniu OFS ministru, kad būtų žengti reikiami žingsniai įstojimui į Ordiną.

4. Jaupra – OFS santykiai

Santykiai tarp vietinių Jaupra ir OFS brolių turi išsiskirti abipusės gyvos bendrystės dvasia, kad būtų kuriama broliška aplinka, palengvinanti pašaukimą norintiems tęsti savo kelionę Pasauliečių pranciškonų ordine. Pašaukimo tyrimo ribose turėtų atrodyti normalus ir logiškas jaunų žmonių įsijungimas į OFS, kaip Jaupra brolijoje gauto ugdymo rezultatas. Vis dėlto Jaupra kelionė nebūtinai turi vesti į OFS visus narius, tačiau tik tuos, kurie jaučiasi Dievo pašaukti pasirinkti tokį gyvenimo būdą.

Jeigu įmanoma, yra siūloma, kad Jaupra ir OFS vietinės brolijos turėtų tą patį dvasinį asistentą, nes tai skatintų glaudesnę bendrystę, geresnį supratimą ir dalijimąsi tarp abiejų brolijų brolių ir sesių. Dar daugiau, bendras asistentas padėtų brolijoms vienybėje ir gerbiant viena kitos autonomiškumą, išgyventi skirtumus – brolijos gyvenimo būdo, ugdymo metodų, susitikimų organizavimo, apaštalinių veiklų ir t.t. Bet kuriuo atveju abiem brolijoms yra labai svarbu išgyventi kartu kai kuriuos momentus – susitikti, melstis, gauti bendrą ugdymą ir organizuoti apaštalines veiklas, stengiantis liudyti dėl bendros misijos.

Generalinės Konstitucijos teigia, kad OFS „*suvokia esąs ypač atsakingus*“ už Pranciškoniškąjį jaunimą (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 96.2). Kitaip tariant, OFS turi laikyti Jaupra broliją pirminiu įsipareigojimu ir savo asmeninio pašaukimo skatinimo dalimi; „*Pranciškoniškasis jaunimas OFS Regula laiko įkvepiančiu (...) dokumentu*“ (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 96.3). Taigi Regula padės augti jų pašaukimui asmeniškai ir grupėje. Štai kodėl pasauliečiai pranciškoniškai turi palydėti jaunimą jų pašaukimo brandinime ir tapti aktyviomis OFS brolijos gyvenimo dalimis.

Ilgainiui visa tai gali padėti Jaupra nariams pasirinkti OFS kaip logišką, nors neprivalomą, pašaukimo ištyrimo rezultata.

5. Įžengimas į OFS

Dokumente „Jaupra: Pranciškoniškojo pašaukimo kelias“ (žr. dalį apie Jaupra ir OFS santykius) yra du labai svarbūs punktai, įtraukti rūpinantis norinčiais tęsti savo pašaukimo kelionę OFS. Pirmasis jų yra apie įtraukimą į OFS, antrasis – apie vienalaikį priklausymą OFS ir Jaupra brolijoms.

1. Priėmimas į OFS

Su visa pagarba priėmimui į OFS, Jaupra brolijoje gautas pranciškoniškas ugdymas yra vertinamas ir įskaitomas kaip OFS įvesdinimo etapas.

Yra du keliai būti priimtam į OFS: (a) kaip pavieniui Jaupra nariui arba (b) kaip Jaupra narių grupei.

Abiem atvejais kiekvienas kandidatas turi pristatyti asmeninį prašymą vietinės OFS brolijos ministrui. Tuo pat metu vietinės Jaupra brolijos, kuriai jaunimas priklauso ir kurioje ugdėsi, prezidentas pristatys kandidatą, paremdamas jį priėmimą. OFS brolijos taryba kolegialiai apsvarsto prašymą, kandidatui duoda formalų atsakymą ir jį perteikia abiem brolijoms (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 39.3) Tuo atveju, kai priimamas vienas kandidatas, jis/ji pradeda ugdymą su kitais OFS brolijos kandidatais, nebūtinai atėjusiais iš Jaupra brolijos. Tuo atveju, kai priimama Jaupra narių grupė, jų pradiniam ugdymui, jei tai atrodo tikslinga, gali būti sukurta speciali, vietinės OFS tarybos prižiūrima grupė (žr. „Jaupra: Pranciškoniškojo pašaukimo kelias“, 23).

Pradinis ugdymas bus pradėtas remiantis OFS Regula, Generalinėmis Konstitucijomis ir Apeigyne (OFS Generalinės Konstitucijos, St. 96.4) bei pagal direktyvas, numatytas Ugdymo gairėse ir CIOFS Prezidiumo pradinio ugdymo projekte.

Ugdymas turės būti dvejopas – doktrininis ir praktinis, pagrįstas brolijoje išgyventa patirtimi, ir visada atliekamas bendradarbiaujant atsakingajam už ugdymą, dvasiniam asistentui, tarybai ir visai OFS brolijai.

2. Vienalaikis priklausymas Jaupra – OFS

OFS įžadai nebūtinai nutraukia jaunuolių narystę jų Jaupra brolijoje. Įžadus davęs jaunas narys gali tęsti savo kelionę su Jaupra broliais ir sesėmis, kurie semiasi įkvėpimo iš OFS Regulos. Atsižvelgiant į vienalaikį priklausymą Jaupra ir OFS brolijoms, jauniems įžadus davusiems nariams OFS brolija gali pavesti užduotį vadovauti ir palydėti Jaupra broliją, kadangi jie turi tiesioginę abiejų brolių patirtį ir dėl šios priežasties OFS brolijos naudai gali būti labai geri broliški vadovai. Svarbu, kad jauni įžadus davę nariai aktyviai dalytųsi abiejų brolių gyvenimu, net jei jų veiklos vietinės OFS tarybos sutikimu pirmiausia būtų skirtos Jaupra brolijai.

Vienalaikis arba dvigubas priklausymas tampa kitu įrankiu, galinčiu padėti natūraliai įtraukti Jaupra narius į OFS. Svarbu atsižvelgti į tai, kad Jaupra turi dvigubą tikslą: įgalinti jaunas žmones gyventi jų pašaukimą ir užtikrinti paramą jų pašaukimo ištyrimui. Kitaip tariant, jaunimas neturi laukti jų narystės Jaupra brolijoje pabaigos, kad pradėtų įsitraukimo į OFS procesą, jei tai yra jų pašaukimas. Šventosios Dvasios pašaukimas gali ateiti bet kuriuo momentu, ir narystė Jaupra brolijoje neturi būti kliūtis įsitraukimui į OFS.

Taip pat įsitraukimas į OFS neturi sukliudyti jaunimui tęsti jų dvasinio ir bendruomeninio augimo su Jaupra broliais ir sesėmis, jei jie to trokšta. Toks draudimas prieštarautų Generalinėms Konstitucijoms, kurios svarsto apie galimybę ir/arba būtinybę, kad keletas Jaupra narių būtų įžadus davę pasauliečiai pranciškonai.

6. Išvados

Vienalaikis arba dvigubas priklausymas OFS ir Jaupra brolijoms yra ne tik galimas, bet taip pat pageidaujamas. Tai reikalauja dvigubo „atsidavimo“: OFS brolijai (pirmiausia, nes įžadai yra pastovus viso gyvenimo įsipareigojimas) ir atitinkamai Jaupra brolijai.

Dvigubas priklausymas yra pageidaujamas, nes įžadus davę Jaupra nariai gali efektyviau liudyti savo prancišconišką pašaukimą kitiems Jaupra nariams, ir kadangi tai yra būdas stiprinti ryšį tarp Jaupra ir OFS brolių. Dar daugiau, tai įgalina įžadus davusius Jaupra narius turėti aktyvų ir pasyvų balsą kiekviename OFS lygmenyje.

Jaupra nariai dažnai išgyvena jaudinančias ir dinamiškas patirtis Jaupra brolijose, kurios tuo metu gali sudaryti kontrastą su kai kuriomis OFS brolijomis, kuriose yra gyvybingų veiklų stygius. Suprantama, kad dėl to daugeliu atveju, ir nepaisant aiškaus pašaukimo požymių, Jaupra nariai gali nesiryžti žengti žingsnio iš Jaupra į OFS, ir atidėti tą žingsnį kiek tik įmanoma ilgiau, kol bus priversti palikti Jaupra broliją. Vis dėlto yra būtina, kad Jaupra nariai rimtai apgalvotų savo gyvenimą ir Dievo jiems patikėtą planą. Iš tikrųjų, jeigu įsitraukimas į OFS atitinka Dievo kvietimą, tai tik įgyvendindami šį planą jie pasieks savo „tobulumą“ (Mt 19, 16-26) pagal Dievo valią. Dievo valia visada turi būti priimta su džiaugsmu, nes ji mums atneša pilnutinį savęs išpildymą. Todėl Jaupra nariai neturi bijoti žengti šį galutinį žingsnį:

- nes jų ryšys su Jaupra nesibaigė (priešingai, jis gali tęstis);
- nes jie pradės esminę bendrystę (susijungimą) su visu Pasauliečių pranciškonų ordinu, o per OFS ir su visa Prancišconiškąja šeima, kuriai jie paaukos savo dovanas, ir iš kurios jie visada gaus atgal daugybę dovanų gyvenimui ir pašaukimo-misijos pasiekimui.

OFS yra puiki bažnytinė ir dvasinė „ne vidutinio tobulumo“ (Julian of Speyer 1232) tikrovė, tikra šventumo mokykla. Jos svarba vis dar didžia dalimi nežinoma ir dažnai nesuprasta. Trečiasis šventojo Pranciškaus ordinas kyla iš pačios Pranciškoniškosios šeimos kilmės malonės ir yra vedamas tos pačios šventojo Pranciškaus charizmos. Jo pasaulietinis aspektas yra esminis dalykas, einant kartu atnaujinti pasaulį Kristuje.

Kreipdamasis į 1988 metų OFS Generalinę Kapitulą, amžinos atminties popiežius Jonas Paulius II aiškiai nurodo:

„...jūs taip pat esate ‚Ordinas‘, kaip sakė Popiežius (Pijus XII): ‚Pasaulietinis Ordinas, bet Tikras Ordinas‘; ir galiausiai popiežius Benediktas XV kalbėjo apie ‚Ordo veri nominis‘. Šis senovinis, galima sakyti, viduramžių terminas ‚Ordinas‘ nereiškia nieko daugiau kaip jūsų artimą priklausymą didžiajai Pranciškoniškai šeimai. Žodis ‚Ordinas‘ reiškia dalyvavimą to dvasingumo disciplinoje ir tikrame asketizme, tuo pat metu liekiant autonomijoje, būdingoje jūsų pasaulietinei padėčiai, kuri, be to, dažnai pareikalauja aukų, ne ką mažesnių nei tos, kurios patiriamos vienuolių ir kunigų gyvenime“ (Jonas Paulius II, 1988 m. birželio 14 d., OFS Generalinė Kapitula).